Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 28 lipca 1932 r. 703.

Treść numeru:

	Dział.	Str.
I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.		
1. "Lietuvos Aidas" o liście J.Gabrysa z Hagi.-	I.	1.
Kronika.		
2. "Memeler Dampfboot" o Pleczkajtisie.-	"	2.
3. Ucieczka z Polski.-	"	"
4. Sprawa litewskiej floty handlowej.-	"	"
5. "Lietuvos Žinios" przeciwko insynuacjom p.Gustajnisa.-	"	"
6. Ustawa o przesyłkach do Rosji.-	"	"
7. Dokoła sprawy szpiegów polskich.-	"	"
III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.		
Kronika.		
8. Zapomogi dla osadników wojskowych.-	III.	"
9. Kursy rolnicze dla nauczycieli ludowych.-	"	"
10. Tydzień propagandy przeciwgazowej w Izbie Wychowania Fizycznego.-	"	3.
11. Seminarja duchowne w Litwie.-	"	"
12. Interwencja inż.Kairysa u premjera ministrów.-	"	"
13. Wycieczka rolników litewskich z Małej Litwy.-	"	"
14. Nowy rektor seminarjum duchownego.-	"	"
15. Akcja budowlana.-	"	"
16. Aresztowanie komunistów w Rakiszkach.-	"	"
17. Dokoła sprawy ekscesów w Słobodzie.-	"	"
18. Nowy naczelnik stacji telefonicznej.-	"	"

-----oo§oo-----

"L i

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v o s A i d a s" o l i ś c i e J.G a b r y s a z H a g i ."Lietuvos Aidas" Nr.167 z 26.VII.32 zamieszcza list z Hagi zatytułowany "Opinja publiczna a Trybunał Międzynarodowy w Hadze". List ten porusza sprawę listu Gabrysa z Hagi. Streszczenie:

"Rytas" Nr.144 zamieścił list z Hagi p.Gabrysa /"Biul.Kow." 701/, w którym autor pisze o wielkim wpływie opinji publicznej na Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej w Hadze.

Zdaniem Gabrysa, wielki wpływ na sędziów haskich posiadają często "względy polityczne", a "prawie połowa sędziów haskich powoduje się nie względami sprawiedliwości, lecz oportunizmem politycznym".

"Niemcy, pisze Gabrys, czynią kolosalne wysiłki, by wygrać sprawę, zaś ze strony Litwy prawie się nic nie robi".

Rozumiejąc w ten sposób wpływ opinji publicznej na Trybunał i widząc, że rząd litewski nie robi nic za jego kulisami, p.Gabrys postanowił sam działać w tym kierunku. W wydawanem przezeń piśmie "Revue des Nationalités" został zamieszczony artykuł p.t."L'affaires de Memel devat la cour de la Hage", w którym w niegrzeczny sposób występuje się przeciwko czterem państwom-sygnatarjuszom, a zwłaszcza przeciwko delegatowi rządu włoskiego p.Pilottiemu. Treść tego artykułu p.Gabrys przytoczył w swym liście. Artykuł ten i opinja publiczna, według słów Gabrysa, wywarła wielkie wrażenie w kuluarach Trybunału Haskiego. Zarówno sąd, jak i delegaci państw-sygnatarjuszy poczuli na sobie oko opinji publicznej. Nietylko Pilotti złagodził swą agresywność /bezczelność/ lecz równieź i inni delegaci, a zwłaszcza delegat W.Brytanji odwołał pewne swe twierdzenia. Taki to wielki wpływ wywarł, zdaniem Gabrysa, ten artykuł.

Wyrażone przez Gabrysa zdanie, że Trybunał Haski powoduje się względami oportunizmu politycznego jest kwestją jego przekonania. Jednak Litwa z doświadczenia wie, że Najwyższy Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej jest niemal jedyną isntytucją międzynarodową, która sprawiedliwości nie złożyła w ofierze dla względów politycznych i na terenie której nawet najmniejsze państwo może oczekiwać przyznania jego praw."Chodzi tu - pisze "Liet.Aid." - jedynie o wykazanie wyników akcji p.Gabrysa. Z Hagi dowiadujemy się, że rozesłany przez p. Gabrysa delegatom państw oraz sędziom wspomniany powyżej artykuł uczynił jak najgorsze wrażenie, a to ze względu na niewłaściwy sposób, w jaki jest napisany. Przybywszy do Hagi na debaty w sprawie 5 i 6 punktu noty sygnatarjuszy, p.Gabrys odwiedził hotel Wittenburg, w którym zatrzymała się delegacja litewska i /jak złodziej Red."L.Aid."/ wziął kopertę z pieczęcią hotelu, w której przesłał wspomniany egzemplarz pisma "Revue des Nationalités" ministrowi włoskiemu w Hadze.

Gabrys widocznie pragnął wzmocnić swą akcję w ten sposób, by stworzyć pozory, że to sama delegacja litewska wysłała wspomniany artykuł. Przesyłka ta naturalnie natychmiast została z poselstwa włoskiego odesłana delegacji litewskiej, która musiała tłumaczyć się i wyjaśnić, że nie posiada nic wspólnego z Gabrysem ani z jego pismem, które w tak niewłaściwy sposób obraża delegata rządu włoskiego

Lecz na tem nie zakończyła się akcja światowej "opinji publicznej", prowadzona przez p.Gabrysa. Po powrocie do Genewy p.Gabrys począł roztaczać swój wpływ polityczny na tak bardzo wpływowych sędziów i jako prezes "Antyfaszystowskiej Ligi Litwinów" wystosował listy prezesa sądu i sędziów. W wyniku tej akcji niektórzy sędziowie wyrazili ogromne zdziwienie z racji tych listów, zaś prezes sądu wystosował nawet oficjalne pismo do delegacji litewskiej w tej sprawie. Oto jakie "pozytywne wyniki" dała niewłaściwa akcja Gabrysa, poniżająca jedynie imię Litwy wobec sędziów. Nie należy jednak sądzić, by akcja ta mogła zaszkodzić sprawie litewskiej, gdyż naiwnem byłoby sądzić, że jakieś listy mogłyby mieć wpływ na sędziów. Pomimo to akcja ta wielce utrudniła pozycję delegata litewskiego i przyczyniła delegacji litewskiej w Hadze wiele przykrości".

Powyższy list redakcja "Liet.Aid." zaopatrzyła w następujący dopisek:"Społeczeństwo litewskie już dawno wie kim jest Gabrys i jak szkodliwą dla Litwy działalność prowadzi on zagranicą. Ciekawem jest jednak i godnem uwagi, że udawszy się do Hagi nawet tam przy pomocy szmuglów szkodzi Litwie.

Kronika.

"Memeler Dampfbooot" o Pleczkajtisie. "Memeler Dampfboot" /Nr.15/, pisząc o uwolnieniu Pleckajtisa m.in. podaje, iż Pleczkajtis znów się znalazł na terenie wileńskim i jakoby przy pomocy władz polskich rozpoczął organizację swych zwolenników na terenie Wileńszczyzny. Pleczkajtis ponowił próby przeprowadzania swych ludzi w celach szpiegowskich do Litwy pod ochroną polskiej straży granicznej. Według informacyj policji politycznej Pleczkajtis ubiega się o udzielenie mu materjalnego wsparcia przez rząd polski w Warszawie dla wznowienia ruchu pośród emigrantów litewskich."Należy przypuszczać, kończy "Mem.Dampfboot", że rząd litewski po uświadomieniu tego czynu przedsięweźmie odpowiednie kroki przeciwko Polsce".

Ucieczka z Polski."Liet.Aidas" /167/: W tych dniach uciekła z Wileńszczyzny i przybyła na Litwę niejaka Anastazja Patrymalutisówna, która oświadczyła, iż nie mogła dłużej znieść prześladowania Polaków. Matka zbiegłej za sprawę litewską została w Polsce skazana na 10 lat więzienia. Zbiegłej zezwolono na zamieszkanie w Litwie.

Sprawa litewskiej floty handlowej."Rytas" /150/: Zawarty swojego czasu układ w sprawie utworzenia litewsko-angielskiej floty handlowej został zmieniony, mian. ustalono nowy modus vivendi, na którem ma być oparte litewsko-angielskie t-stwo okrętowe.

"Lietuvos Žinios" przeciwko insynuacjom p.Gustajnisa."Liet.Žin."/168/, odpierając zarzuty jakie redaktor "Liet.Aidasa" p.W.Gustajnis wysunął w sprawie afery K.Marcziulenisa m.in.piszą:

"Lietuvos Aidas", pisząc o aferze Pleczkajtisa oświadczył:"Dopóki Pleczkajtis siedział wwięzieniu niemieckiem, "Liet.Žinios" nie posiadało współpracowników w Wilnie". A więc p.Gustajnis zarzuca redakcji "Liet.Žinios" współpracę z Pleczkajtisem. Naprawdę trudno jest nazwać podobną insynuację.

Ustawa o przesyłkach do Rosji."Mem.Dampfboot" /171/: Na mocy nowej ustawy celnej o przesyłkach do Rosji zostanie podwyższone cło na mąkę, kawę, czekoladę i artykuły luksusowe o 35%. Zmiany te nie będą dotyczyły mięsa, słoniny i używanych ubrań.

Dokoła sprawy szpiegów polskich."Echo" /Nr.203/: Prokuratura kowieńskiego Sądu Okręgowego przekazała Prokuraturze Sądu Wojennego sprawę polskiej afery szpiegowskiej. Giedulis-Giedulawiczius i Reingold zostali osadzeni w ciężkiem więzieniu kowieńskiem, zaś Mieczysław Norejko w więzieniu wojskowem. Rodzice Giedulis-Giedulewicziusa zamieszkują w Marjampolu i pochodzą ze spolszczonej litewskiej rodziny. Giedulis został aresztowany na terytorjum kłajpedzkiem.

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Zapomogi dla osadników wojskowych."Dzień Kowieński" /167/: Zarząd reformy rolnej uchwalił wyasygnować dla kolonistów armji litewskiej zapomogę w wys.529 tys.lt. Życzący otrzymać zapomogę winni złożyć podanie do Twarkitojasa z wyszczególnieniem: a/nazwiska i imienia petenta, b/ miejsca zamieszkania i najbliższego urzędu pocztowego, c/ majątku kolonisty, który otrzymał działkę ziemi, d/ sumy otrzymanej dotychczas pożyczki lub zapomogi.

Kursy rolnicze dla nauczycieli ludowych. "Dzień Kowieński /161/: W dniu 23 b.m. zakończyły się pierwsze kursy rolnicze, zorganizowane w Kownie dla nauczycieli szkół początkowych. Kursy te trwały trzy miesiące ukończyło je 97 nauczycieli. Następne takież kursy rozpoczną się dnia 1 sierpnia. Na kursy przyjęto 100 nauczycieli ludowych.

T y d z i e ń p r o p a d a n d y p r z e c i w g a z o w e j . "Dzień Kowieński /167/: W początku październikaorganizuje się w Litwie tydzień propagandy przeciwgazowej. Kierownictwo nad tą akcją obejmie kierownik kursów Ochrony przeciwgazowej, p.Polinajtis. W czasie tygodnia propagandy przewicgazowej abiturjenci kursów wygłaszać będą w różnych miejscowościach Litwy stosowne odczyty.

W I z b i e W y c h o w a n i a F i z y c z n e g o . "Dzień Kowieński" /167/: We wrześniu zostanie zwołane pierwsze walne zgromadzenie Izby Wychowania Fizycznego. Jak wiadomo ustawa o Izbie jest już zatwierdzona. Obecnie opracowuje się statut Izby.

S e m i n a r j a d u c h o w n e w L i t w i e . "Dzień Kowieński" /167/: W ub. roku szkolnym w całej Litwie istniało 7 seminarjów duchownych z 1.090 wychowankami mianowicie: trzy katolickie seminarj duchowne z 356 klerykami, trzy żydowskie szkoły rabinów z 726 wychowankami i jedna szkoła dla duchownych prawosławnych z 8 wychowankami.

I n t e r w e n c j a i n ż . K a y r y s a u p r e m j e r a M i n i s t r ó w . "Dzień Kowieński" /167/: Prezes komitetu Centralnego partji socjaldemokratycznej inż.Kayrys odwiedził premjera Tubelisa, zabiegając o wyjednanie zezwolenia na powrót do Kowna, wydalonych na prowincję znanych działaczy socjaldemokratycznych Merkelisa i Płaczakasa. Premjer Tubelis zapewnił inż. Kayrysa, że prośbę rozważy.

W y c i e c z k a r o l n i k ó w l i t e w s k i c h z M a ł e j L i t w y . "Dzień Kowieński /167/: W tych dniach bawiły w Wielkiej Litwie dwie wycieczki rolników litewskich z Kraju Kłajpedzkiego, w składzie 187 osób. Po zwiedzeniu Kowna wycieczka statkiem powróciła do Kłajpedy.

N o w y r e k t o r s e m i n a r j u m d u c h o w n e g o . "Dzień Kowieński /167/: Na miejsce zmarłego rektora Maczulis Majronisa rektorem Seminarjum duchownego w Kownie został wyznaczony wice rektor tego seminarjum prof. Penkauskas.

A k c j a b u d o w l a n a . "Dzień Kowieński" /167/: Od dnia 1 stycznia do 1 lipca Wydział Budowlany samorządu kowieńskiego udzielił 566 zezwoleń na budowę nowych domów i gruntowną naprawę starych.

A r e s z t o w a n i e k o m u n i s t ó w w R a k i s z k a c h . "Echo" /203/: W tych dniach policja kryminalna i mundurowa w Rakiszkach dokonała szeregu rewizyj, w wyniku których aresztowano 30 osób. Po przeprowadzeniu dokładnego dochodzenia 14 osób dla braku dowodu winy uwolniono , zaś 14 innych oddano dodyspozycji komendanta wojskowego powiatu rakiszkiego. Większość aresztowanych zostanie prawdopodobnie ukarane w drodze administracyjnej. Ermanieviczius, u którego wykryto znaczną ilość literatury komunistycznej i Rasłanasa, u którego wykryto skład literatury komunistycznej, zawierający 600 odezw i 75 egz. komunistycznego pisma "Vilnius", oddano do dyspozycji władz prokuratorskich, a reszty komunistów w Birżach i Rakiszkach zostały wywołane wzmożoną akcją komunistyczną w tych właśnie okolicach.

D o k o ł a s p r a w y e k s c e s ó w w " S w o b o d z i e " "Echo"/203/: W dniu 25 b.m kowieński Sąd Okręgowy przekazał Trybunałowi sprawę ekscesów w"Swobodzie" . Do sprawy załączono apelacje powodów cywilnych, 3 apelacje skazanych - Urbanoviczius , Dircesa i Ałuszkauskasa, oraz apelację protestacyjna wice - prokuratora Krygiera. Wiceprokurator prosi o uznanie winnymi także Zitczyka, Miliszkauskasa, Buczinskasa i Bałszajtisa.

Według wszelkiego prawdopodobieństwa sprawa ta zostanie rozpatrzona w r.1933, gdyż wszyscy zkazani nie zostali zamknięci w więzieniu lecz przebywają na wolności za kaucją.

N o w y n a c z e l n i k s t a c j i t e l e f o n i c z n e j . "Dzień Kowieński" /167/: Dotychczasowy naczelnik stacji telefonicznej w Kownie inż Birutaviczius został zamianowany wicedyrektorem zarządu poczt i telegrafów, zaś na jego miejsce zamianowano inż. Kirtasa.

B 7